

Létharc versek, a hiányérzet versei

1. Általános jellemzők

- Ady mer elsőként beszélni az irodalomban korábban tabunak számító témáról: a pénzről
- a költő úgy véli, hogy az élet teljességéhez elegendő pénzre van szükség – ő örökösen pénzgondokkal küzdött
- a hiányérzet verseiben nemcsak a vagyon az, ami hiányozhat az ember életéből, hanem a szeretet, megértés, elfogadás is
- Ilyen versei pl.: Kocsiút az éjszakában, Harc a Nagyúrral

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=vCOBS1kWmIQ>

2. Harc a Nagyúrral (1905)

Keletkezése

- 1905-ben írta, 1906-ban jelent meg az Új versek c. kötetben
- párizsi tartózkodása idején szerezte a verset inspiráló élményt
- ihletője Rodin Gondolkodó c. szobra volt → egyik tanulmányában kifejtette, hogy Rodin megfaraghatná a pénzt is, biztosan az is borzalmas figura lenne....és szembe lehetne állítani a Gondolkodóval

Cím értelmezése

- megjelöli a vers témáját, kifejezi a központi szimbólumot is → nagyúr=pénz (Ezt jelzi a nagy kezdőbetű is)

Műfaja

- elégia
- a ballada műfaji elemeit is tartalmazza → története van, kihagyások, feszültségkeltő elemek, drámai párbeszéd

Szerkezete, gondolatmenete

- Sodró lázas feszültség uralja a verset, előadásmódja szaggatott, sűrített
- a vers szervezői a szimbólumok: Élet, Disznófejű Nagyúr
- **I. rész: 1 – 3. vsz.:** Drámai alaphelyzet, a lírai én kiszolgáltatott helyzetben van. A helyszín egy fiktív lelki táj, maga az élet. A lírai én, a hős és ellenfele küzdelmét írja le. A fenyegetettséget kifejezik a rövid mondatok, szaggatottság és a megöl kifejezés 3-szori előfordulása.
- **II. rész: 4—7. vsz.:** A lírai én tragikus monológja a Nagyúrhoz. A beszélő érvelni próbál, hogy miért van szüksége a pénzre, kincsre. → A hívogató értékeket nem tudja megközelíteni, mert a szörny érzéketlen marad szavaira, nem ad pénzt. A reménytelenségben is folytatott harc ez. Ellentét feszül a szellemi értékek, a világ titkai, és a megismerésükhöz szükséges anyagi erő között.
- **III. rész: 9—10. vsz.:** A vers drámai csúcspontja. A megalázott humánus küzdelme ez a teljes közönnyel. A harc folytatódik a végtelenben is → a mégis-morál megnyilvánulása.
- a mű központi szimbóluma a Disznófejű Nagyúr → a disznó a keleti kultúrákban a bőség, gazdagság szimbóluma. Általánosan pedig a tudatlanság, falánkság megtestesítője. a magyar néphit ördögi, démoni erővel hozza kapcsolatba ezt az állatot.

Világháborús költészet, háborúellenes versek

1. Általános jellemzők

- a költő négy éven át nem ad ki új kötetet, az utolsó életében megjelent kötete *A halottak élén* (1918)
- a kötet fő témája a világháború
- a háború idején Ady több kötetnyi verset írt, ezekből válogatta össze Hatvany Lajos segítségével *A halottak élén* anyagát
- a kötet verseiben új ars poetica jelenik meg → a nemzet féltése, a részvét, felerősödik az összetartozás tudata
- a versek alaphangulata a rémület, a pesszimizmus
- Ady háborúellenes verseit csak a Nyugat jelentette meg

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=9Cc3vPXgtww>

2. Emlékezés egy nyáréjszakára

Keletkezése

- a Nyugat 1917. márciusi számában jelent meg a vers
- utolsó kötetének fontos verse → ezt jelzi, hogy a kötetben belül az első ciklus legelső költeményének választotta

Cím értelmezése

- témamegjelölő, azt ígéri, hogy a vers visszaemlékezés lesz → a háború kitörésének éjszakájára
- némileg megtéveszti az olvasót, hiszen a vers első sora nem éppen visszaemlékező nézőpontú

Műfaj

- rapszódia: **szélsőségesen ellentétes, hullámzó érzelmeket kifejező lírai alkotás. Formája, rímelése szabálytalan, nincsen versszakokra tagolva. Eredetileg zenei műfaj volt.**

Gondolatmenete, szerkezete

- a verset a refrén 6 különböző hosszúságú, szabálytalan részre osztja
- ez az ismétlődés visz némi szabályosságot a formába, célja a nyomatékosítás
- a refrén kifejezi a hétköznapi ember lélekállapotát, értetlenségét a háború borzalmaival szemben
- 1. rész: a vers bevezető része a Bibliából ismert apokalipszis=világvége látomását idézi fel. Távolról indítja a visszaemlékezést, majd ezt a nézőpontot fokozatosan szűkíti, majd eljut a lírai énig → **spirális szerkezet**. Felidézi a háború kitörését, az emberek bizakodását.
- 2. rész: az általános bevezető után megjelenik a személyesség. Bemutatja a család széthullását. Minden az ellentétére változik, kifordul sarkaiból a család megszokott világa
- 3. rész: Negatív értékrend uralkodása kezdődött meg, ahol „Csörtettek bátran a senkik...”
- 4. rész: T/1-re vált át, valószínűleg az emberiség nevében beszél. Egy megszemélyesítéssel kiemeli a Hold szimbólumot → jelentése a változékonyság, semmi sem állandó, misztikus szimbólum

5. rész: Visszatér a bevezetés bibliai képe, a világvége látomás. Az utolsó ítélet órájaként éli meg a háború kitörését a lírai én.
6. rész: E/1-ben a lírai én szólal meg → a benne lejátszódó változásokról beszél. A vers mondanivalója itt fogalmazódik meg, ezt jelzi, hogy ez a rész szabályos, a sorok vége rímel. A háborút káoszként, világvégeként élte meg, amikor csak Isten segítségére számíthatnak az emberek.